

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Oprettelse af et Landsarkiv for de sønderjydske Landsdele.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2805; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 58).

Sagen sattes til Forhandling.

C. O. Pedersen: Det Lovforslag, der her er til Behandling, er enslydende med det tilsvarende Lovforslag i Fjor. Jeg finder derfor ikke Anledning til ret mange Bemærkninger. Jeg ønsker dog at sige, at naar vi i Aar har faaet Lovforslaget saa tidligt, haaber jeg, det skal lykkes at faa det gennemført. Der er Grund til at gennemføre det, da Forholdene ikke er, som de bør være paa dette Omraade. Derfor vil jeg gerne understrege Haabet om, at det maa faa en velvillig Behandling. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget.

Sneum: Det foreliggende Lovforslag er en Genganger fra i Fjor, og det er i Aar af Ministeren fremsat i uændret Skikkelse. Anledningen til Lovforslagets Fremsættelse er den, at de sønderjydske Arkivalier, som siden 1922 har været anbragt midlertidigt i et Arkivdepot i det tidligere Kredshus i Aabenraa, er ved at overfylde de Lokaler, som dér er lejet til dem. Det foreslaas derfor, at der oprettes et Landsarkiv for de sønderjydske Landsdele i Tønder, hvor det er Hensigten at anbringe Arkivalierne i en Telegrafbygning.

I sidste Rigsdagssamling naaede Lovforslaget kun til første Behandling her i Tinget og blev henvist til et Udvalg; og da der ikke siden i Fjor er fremkommet noget nyt i Sagen, er mit Partis Standpunkt til Lovforslaget det samme som ved første Behandling her i Tinget i Marts dette Aar. Vi kan ikke se, at Undervisningsministeren med sit Forslag træffer det rette, og vi maa derfor fremdeles fastholde, at den bedste og i Længden ogsaa den billigste Ordning af den foreliggende Sag sikkert vil være at flytte de sønderjydske Arkivalier enten til Landsarkivet i Odense eller til Landsarkivet i Viborg.

Af Ministerens Udtalelser i Foraaret fremgik det, at man i en nær Fremtid skal bygge i Viborg, da Arkivet dér trænger til Pladsudvidelse. Og naar man alligevel snart skal til at bygge i Viborg, var det vel i alt Fald værd at overveje, om det ikke var bedst at bygge saa meget, at alle Arkivalier fra hele Jylland kunde samles paa eet Sted; de sønderjydske maatte saa foreløbig blive der, hvor de er.

Det forekommer os noget uheldigt at oprette et selvstændigt Arkiv for et saa lille Landomraade, som de sønderjydske Landsdele er. Og det er jo givet, at de samlede aarlige Driftsudgifter til vore Arkiver ved en saadan Oprettelse vilde blive unødvendig store. Den højtærede Minister oplyste i Fjor, at alene Udgifterne til Flytning til og Etablering i Tønder vilde andrage ca. 50 000 Kr. Og da der efter Ministerens Lovforslag skal ansættes en Landsarkivar og en Underarkivar og et Bud, kommer man sikkert til at regne med et Driftsbudget paa mellem 20 000 og 30 000 Kr. ved et Landsarkiv i Tønder; mindre vil sikkert neppe kunne gøre det, og jeg er ikke tilbøjelig til at tro, at dette aarlige Driftsbudget vil komme til at ligge meget nær ved de 30 000. Landsarkivet for Sjælland, Lolland m. m. koster Staten aarlig ca. 80 000 Kr., Landsarkivet for Jylland ca. 48 000 og Landsarkivet for Fyn ca. 39 000 Kr., og jeg tror ikke, det kan siges, at man bruger mere end nødvendigt ved disse Arkiver. Jeg kan derfor ikke se rettere end, at Driftsudgifterne ved et Landsarkiv i Tønder maa komme til at ligge, som jeg sagde før, mellem 20 000 og 30 000 Kr.

Fra Udvalgets Side blev der i Fjor stillet en Række Spørgsmaal til Undervisningsministeren angaaende vore Arkiver og deres Virksomhed. Der var visse Ting, Udvalget ønskede Oplysning om, før det tog endelig Stilling til Lovforslaget. Det var jo givet, at Ministeren ikke var i Stand til at besvare de stillede Spørgsmaal i de faa Dage, der var tilbage, før Rigsdagssamlingen sluttede. Det var derfor Mening, at de ønskede Oplysninger skulde tilvejebringes i Løbet af Sommeren, saaledes at vi, naar Lovforslaget atter kom til Behandling her i Tinget, kunde have dem ved Haanden.

Jeg ved ikke, om Ministeren har fremskaffet de Oplysninger, man den Gang ønskede; i hvert Fald fremgik det hverken af Ministeren Forelæggelsestale eller af Bemærkningerne til Lovforslaget, om de ønskede Oplysninger er skaffet til Veje. Maaske er det Ministerens Hensigt at overlade Svarene paa de stillede Spørgsmaal til det Udvalg, som antagelig vil blive nedsat angaaende det foreliggende Lovforslag. Derfor maa vi fra vor Side forlange Lovforslaget henvist til et Udvalg. Vi er ligesom i Fjor villige til at optage en saglig Forhandling i Udvalget, da ogsaa vi mener, at de sønderjydske Arkivalier bør opbevares paa betryggende Maade og gøres tilgængelige for praktisk og videnskabeligt Brug. Men vi mener tillige, at der i denne Sag bør tages økonomiske Hensyn.